Eršketai grįžta į Lietuvos upes

Parašė Ukininko patarėjas
Sekmadienis, 10 Liepa 2011 10:54

Ketvirtadienį į Neries upę prie Vievio ir į Šventąją Ukmergės centre buvo išleista ir palaiminta 30 paženklintų eršketų jauniklių . Po daugelio metų į Lietuvos upes vėl buvo sugrąžintos karališkomis pramintos žuvys. Ar nebus eršketėčiais nubarstytas eršketų kelias į Kuršių marias, Baltijos jūrą ir Atlanto vandenyną? Entuziazmu užsikrėtę Žuvininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos specialistai, visu būriu sugužėję į Ukmergę, tikino, kad tądien prasidėjo vieno seniausių planetos gyvūno – eršketo – sugrįžimo į Baltijos jūrą era.

Žymėti jaunikliai - iš Lenkijos

Paaugintus eršketų jauniklius į Lietuvą atgabeno Lenkijos Stanislavo Sakovičiaus vidaus vandenų žuvininkystės instituto profesorius Ryšardas Kolmanas ir gamybos padalinio vadovas Mirikas Ščepkovskis. Jie iškrovė iš mašinos trijuose plastiko maišuose vandenyje plūduriuojančius eršketus. Iš maišų žuvų jaunikliai, sveriantys iki 200 gramų, buvo atsargiai perpilti į dėžę. Žuvininkystės tarnybos direktorius Vytautas Grušauskas neatsispyrė pagundai išleisti eršketus į didįjį kelią ir pasiraitojęs kelnes įbrido į upę. Juo pasekė ir daugiau tarnybos specialistų.

Žuvininkystės tarnyba su Lenkijos institutu yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartį. Šie pirmieji eršketų jaunikliai, paženklinti vidiniais ir išoriniais žymekliais, – lenkų dovana.

„Pirmąkart mūsų istorijoje mėginame reintrodukuoti aštriašnipius eršketus. Žuvys labai brangios, nes mes jų neturėjome. Išleidome jauniklius Neryje ir Šventojoje. Po poros savaičių galėsime

šių žuvų ieškoti Kuršių mariose“, – pasakojo tarnybos vyr. specialistas Rimantas Kižys.

Žuvivaisos skyriaus vedėjas Valdas Gečys pripažino, kad Lenkijos mokslininkai eršketų reprodukcijos formavimo srityje daug pasiekę. „Mes žengiame pirmuosius žingsnius. Džiaugiamės, kad pavyko susiderėti su kaimynais ir pasirašyti bendradarbiavimo sutartį. Mes savo ruožtu parengėme veiklos planą. Aplinkos ministerijos reikalas parengti programą. Gamtos tyrimų centras seks, kaip vyksta eksperimentas, atliks mokslinius tyrimus, užsiims stebėsena. Žuvų migraciją stebės ir Lenkijos, ir Kaliningrado, ir Lietuvos mokslininkai bei specialiai parengti gamybininkai, kuriems bus sudaryta galimybė pasisemti patirties iš lenkų“, – eršketų veisimo ir auginimo perspektyvas atskleidė V. Gečys.
Šie pirmieji žuvų jaunikliai po poros savaičių pasieks Kuršių marias, jei jiems migruoti nesukliudys plėšrios žuvys ar dvikojai plėšrūnai – azartiški meškeriotojai. Užaugę eršketai, tikėtina, sugrįš į Šventąją neršti gal po 15-18 metų.

Baltijos eršketų didybė

„Šiandien mes žengėme pirmąjį žingsnį, kad eršketai sugrįžtų į Baltijos jūrą ir jų būtų daug. Istoriniai šaltiniai byloja, kad šios žuvys buvo gerai žinomos mūsų krašte. Gamtininkas Tadas Ivanauskas rašė, kad tarpukario Lietuvoje šios žuvys nebuvo retos. Jų gal kasmet ir nepagaudavo, bet 1927-1932 sugauta nuo 50 ik 300 kg, 1936 m. – apie 120 kg. Po Antrojo pasaulinio karo eršketų sužvejota keturis kartus Kuršių mariose ties Nida, Nemune ties Vilkija. Paskutinį kartą eršketą pagavo Palangoje 1975 m.“, – istorinius faktus priminė Žuvininkystės tarnybos direktorius V. Grušauskas.

Pasak Ekologijos instituto Gamtos tyrimo centro mokslininko Vytauto Kesmino, atlantinis eršketas yra įrašytas į Lietuvos saugomų gyvūnų rūšių sąrašą, taip pat į Europos laukinės gamtos ir gamtinės aplinkos apsaugos (Berno) konvencijos priedą bei į daugelio Europos šalių saugomų rūšių sąrašus.
Aplinkos ministerijos Raudonosios knygos komisija aptarė klausimą dėl aštriašnipio eršketo statuso ir pasiūlė Aplinkos ministerijai įtraukti šią žuvį į Lietuvos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą bei pritarė reintrodukcijos darbams šalyje.

Europinis – Baltijos eršketas šiuo metu yra viena labiausiai nykstančių žuvų rūšių, įrašytų į Rusijos, Lenkijos, Vokietijos, Prancūzijos, Lietuvos raudonąsias knygas.

Seniau eršketai gyveno Lenkijos, Vokietijos, Lietuvos upėse, įtekančiose į Baltijos jūrą. Dažniausiai jie buvo aptinkami Nemuno intakuose – Neryje, Merkyje, Šventojoje. Dėl žmonių kaltės, nekontroliuojamos verslinės žūklės, užtvankų statybos, vandens taršos išnykusios karališkos žuvys dabar vėl sugrįžta į savo nerštavietes.

Tikimasi, kad šiemet Lietuva įsigis apie 15 tūkst. vienetų eršketų mailiaus ir paauginusi juos augavietėse vėl įkurdins areale, kuriame jos kadaise gyveno.